

DANSKERNES GADEIDRÆTSVANER

Overblik, kortlægning og analyse på baggrund af
'Danskernes motions- og sportsvaner 2016'

Fremtidens gadeidræt, delrapport 1 / september 2017

Trygve Laub Asserhøj

Idrættens
Analyseinstitut

DANSKERNES GADEIDRÆTSVANER

Titel

Danskernes gadeidrætsvaner

Forfatter

Trygve Laub Asserhøj

Øvrige bidragydere

Daniel Hayman

Layout

Idrættens Analyseinstitut

Forsidefoto

Caroline Bohn

Print

Mercoprint Digital A/S

Udgave

1. udgave, København, september 2017

Pris

Rapporten kan downloades gratis i vidensbanken på www.idan.dk

ISBN

978-87-93375-87-1 (elektronisk)

Udgiver

Idrættens Analyseinstitut

Kanonbådsvej 4A

DK-1437 København K

T: +45 3266 1030

E: idan@idan.dk

W: www.idan.dk

Gengivelse af denne rapport er tilladt med tydelig kildehenvisning.

Indhold

Forord	6
Eksisterende data om gadeidræt	7
Gadeidrættens centrale aktører	8
Danskernes gadeidrætsvaner	12
Generel udvikling i danskernes motions- og sportsvaner	12
Gadeidrætsaktiviteter blandt børn og voksne	14
Udviklingen inden for gadeidrætsaktiviteterne	16
Hvem er de aktive inden for gadeidræt?	18
Gadeidrætsaktiviteter i hverdagen	22
Motivationsfaktorer	27
Afrunding	31
Litteratur	33
Bilag 1: Øvrige aktiviteter med gadeidrætspræg	34
Bilag 2: Kommunetyper	36

Forord

Med denne delrapport præsenterer Idrættens Analyseinstitut et billede af gadeidrætsvanerne blandt børn og voksne danskere på baggrund af data fra undersøgelsen 'Danskernes motions- og sportsvaner 2016'. Delrapporten er første del af en række undersøgelser af livsstilsidrætter med særligt fokus på gadeidræt.

Med undersøgelserne af gadeidræt vil Idrættens Analyseinstitut i de kommende år gå i dybden med et område af dansk idræt, som både er kendetegnet ved uformel organisering og stigende interesse fra kommercielle- og foreningsbårne aktører.

Efter denne delrapport 1 følger en række delrapporter, som fra forskellige vinkler belyser gadeidrætsområder. Delrapport 2 har fokus på aktører og initiativer på gadeidrætsområdet, delrapport 3 på gadeidrætternes rum og rammer, mens delrapport 4 rummer en evaluering af støttede projekter under den Nationale Platform for Gadeidræt.

Gadeidræt er en samlebetegnelse for mange forskellige aktiviteter, der opstår og udvikler sig under både formelle og uformelle rammer, hvorfor det er vanskeligt at definere og afgrænse i en analytisk sammenhæng. Denne delrapport berører primært de hjørner af gadeidrætten, som der findes viden om, dels gennem eksisterende data om enkelte gadeidrætsaktiviteters udbredelse og faciliteter, dels gennem kvantitative analyser baseret på undersøgelsen 'Danskernes motions- og sportsvaner 2016'. Disse analyser tegner et aktuelt billede af danske børn og voksnes deltagelse i nogle af de mest centrale gadeidrætsaktiviteter.

Eksisterende data om gadeidræt

Som begreb er gadeidræt i sig selv ikke helt enkelt at definere. Aktiviteter som skateboard, parkour, rulleskøjter, løbehjul og en række aktiviteter med 'gade' eller 'street' som præfiks (eksempelvis streetdance, streetfodbold, streetbasket eller streethåndbold) nævnes ofte som gadeidrætter, men nogen bredt accepteret definition af 'gadeidræt' som samlebegreb findes ikke.

Dertil kan man i princippet se på mange andre aktiviteter, der foregår 'på gaden'. I denne sammenhæng er 'på gaden' et vidt begreb, hvor man hurtigt kan fortabe sig i en næsten udtømmelig liste over aktiviteter, som kunne betragtes som gadeidrætsaktiviteter. Er løb, badminton eller fitness eksempelvis gadeidrætter, hvis de foregår på åben gade, et bytorv eller lignende?

Omvendt finder man i dag mange indendørsfaciliteter, som rummer 'gadeidrætterne'. Hvordan skal man eksempelvis definere parkour, hvis det foregår i en gymnastiksal?

Gadeidrætsområdet er hidtil kendetegnet ved uformelle fællesskaber og fraværet af formel organisering. Af samme grund findes ingen overordnet gruppering eller samlende organisation, som har overblik over aktiviteter, udøvere eller faciliteter. Som delrapport 4 belyser, sker der dog en institutionaliseringsproces i mange gadeidrætsinitiativer i disse år, som er med til at ændre på dette billede.

De senere analyser i denne delrapport er baseret på eksisterende datamateriale i form af undersøgelsen 'Danskernes motions- og sportsvaner 2016'. Analysemulighederne og definitionen af gadeidræt er således givet på forhånd af undersøgelsens to spørgeskemaer til henholdsvis børn og voksne, og således 'begrænset' til de mest 'stilrene' gadeidrætter som vist i tabel 1.

Streetfodbold, streetbasket og streetdance er ikke med i analyserne, da det ikke har været muligt at identificere streetversionerne af disse aktiviteter i forhold til de mere konventionelle måder at dyrke aktiviteterne på (se mere om disse aktiviteter i bilag 1).

Tabel 1: Gadeidrætsaktiviteter i undersøgelsen 'Danskernes motions- og sportsvaner 2016'

Børn	Voksne
Rulleskøjter	Rulleskøjter
Skateboard	Skateboard
Parkour	Parkour
Løbehjul	
BMX	

Gadeidrættens centrale aktører

Der findes en række aktører, som på forskellig måde arrangerer gadeidrætsaktiviteter uden nødvendigvis at have tal på, hvor mange aktive de har at gøre med. Disse aktører tæller organisationer som National Platform for Gadeidræt, GAME, Street Movement, særlige satsninger under de nationale organisationer, DIF og DGI samt selvstændige kursusudbydere og undervisere som eksempelvis efterskoler med fokus på skateboard, parkour eller andre gadeidrætter. Som supplement til analyserne på baggrund af undersøgelsen 'Danskernes motions- og sportsvaner 2016' kan aktiviteter og deltagere under disse aktører være med til at tegne et billede af gadeidrættens udformning og udbredelse i Danmark¹.

Den Nationale Platform for Gadeidræt har placeret sig som en form for overordnet talerør, organisator og støttepulje for uformelle gadeidrætsfællesskaber i Danmark. Den Nationale Platform for Gadeidræt beskriver gadeidræt således:

Gadeidræt er idræt, som ofte dyrkes på gadeplan. Nogle gadeidrætter som fx skateboarding, løbehjul, hacky sack, breakdance og parkour oprinder fra gaden, mens andre udspringer fra klassiske idrætsgrene, der er blevet tilpasset byrummet. Det er fx street basket, street handball og street soccer.

Gadeidræt dyrkes som regel i selvorganiserede, uformelle, sociale og fleksible praksisfællesskaber. Gadeidræt er kendetegnet ved en høj grad af initiativ, kreativitet og gør det selv-mentalitet blandt udøverne. Gadeidrætten vil derfor blive ved med at udvikle nye former og aktiviteter med de unge på gadeplan som drivkraft.

www.gadeidraet.dk/om-gadeidraet

De senere år har flere aktører på forskellig vis forsøgt at ramme gadeidrætsaktiviteter ind i mere formelle, organiserede rammer. En af disse aktører er non-profit-organisationen GAME, der tilbyder gadeidrætsaktiviteter arrangeret af unge rollemodeller i 24 socialt udsatte boligområder i hele Danmark. Disse unge rollemodeller bliver uddannet i GAME, hvor de bliver klædt på til at stå for træning og events i deres lokalmiljø. Derudover har GAME to gadeidrætscentre i København og Esbjerg, samt to på vej i henholdsvis Aalborg og Viborg. På gadeplan i boligområderne tilbyder GAME aktiviteter inden for streetbasket, streetsoccer, parkour og streetdans. Det samme tilbydes i husene, men her er tilbuddene flere, eksempelvis 'Skate & scoot', street yoga og urban music school. GAME afholder årligt op mod 50 gadeidrætsevents, hvoraf 20 af dem er ude i udsatte boligområder.

DGI har de senere år startet deres egen satsning på gadeidræt. DGI udvikler på aktiviteter som gadefodbold (4 mod 4, panna-fodbold og freestyle), streetbasketball, streethandball, parkour og crossroads. Desuden afholder DGI events som Danish Street Cup 2017 (i samarbejde med Ungdomsringen). DGI arbejder også med udvikling af gadeidræt som valgfag i folkeskoleregion og tilbyder en uddannelse af instruktører, som de kalder for 'Street Mentor'. Endelig arrangerer DGI en årlig tilbagevendende konference 'New Moves' primært henvendt til aktører, der arbejder med udbredelse af gadeidræt.

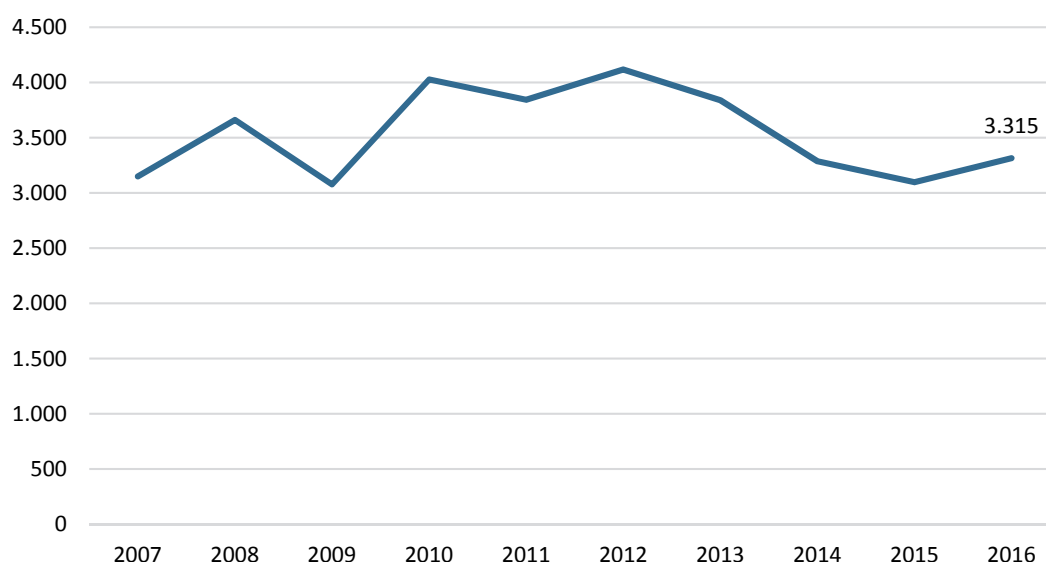
¹ Delrapport 2 beskæftiger sig i flere detaljer med disse aktører, deres finansiering, formål og aktiviteter, etc.

En anden årlig begivenhed er festivalen Move Copenhagen, som er arrangeret af et frivilligt baseret netværk og støttet af fondsmidler og diverse sponsorer. På Move Copenhagen er der mulighed for at prøve kræfter med aktiviteter i forskellige workshops som yoga, acroyoga, slackline, parkour, dance, explore (hvor man, som det ligger i udtrykket, kan udforske nye kropsudfoldelser som eksempelvis naturlig træning, fridykning, funktionel styrketræning, aikido mv.).

Ud over de mere eller mindre frivillige eller fondsbaserede aktører på området finder man også en række kommercielle aktører, der på forskellige vis beskæftiger sig med og skaber aktiviteter inden for gadeidræt. Det drejer sig om alt fra virksomheden SkatePro, der i en halv lagerhal har indrettet skateparken Omega 2 ved Aarhus, til Street Movement, der med afsæt i parkour laver træning, opvisning og reklamer samt engagerer sig i debatten om udformningen af fremtidens byrum.

Rullesport Danmark er et specialforbund under Danmarks Idrætsforbund og er som sådan det eneste specialforbund med gadeidrætsaktiviteter som rulleskøjtølb, skaterhockey og roller-derby. Antallet af foreningsorganiserede rulleskøjtølbere i Rullesport Danmark har de seneste ti år ligget stabilt på lidt over 3.000 med tendens til lidt højere medlemstal i perioden 2010-2013 (se figur 1). I den seneste opgørelse af medlemstal fra 2016 havde Rullesport Danmark i alt 3.315 medlemmer med næsten ligelig fordeling af kvinder og mænd samt medlemmer på henholdsvis under og over 24 år. Rullesport Danmark adskiller sig derved fra flertallet af forbund under Danmarks Idrætsforbund, som typisk har flere mandlige end kvindelige medlemmer samt et væsentligt flertal af børn og unge.

Figur 1: Medlemmer i Rullesport Danmark, 2007-2016

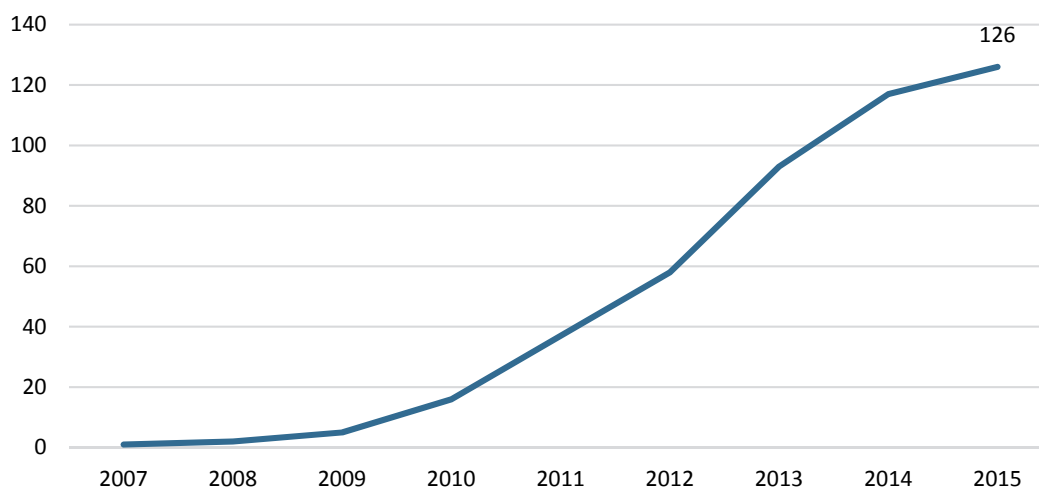

Figuren viser antallet af medlemmer i specialforbundet Rullesport Danmark. Kilde: www.dif.dk.

Lignende oversigter over organiserede medlemmer findes ikke inden for andre aktiviteter, som kunne kaldes gadeidræt. At der ikke findes systematisk indsamlede og sammenlignelige medlemstal inden for flere forskellige gadeidrætter, betyder dog ikke, at man ikke kan tegne et billede af udviklingen i den del af den danske idrætssektor. Alene tilstedeværelse af de mange forskellige typer af aktører og initiativer nævnt herover indikerer, at der er tale om et område i stigende fokus.

Det samme indikerer en nylig kortlægning af parkourfaciliteter i Danmark, som viser udviklingen i antallet af faciliteter til parkour siden 2007 (Larsen et al. 2015). Kortlægningen beskriver, hvordan der på under ti år er dukket parkourfaciliteter op 126 steder i landet, heraf 10 indendørs faciliteter til parkour.

Figur 2: Antal parkourfaciliteter i Danmark, 2007-2015

Figuren viser antallet af parkourfaciliteter i Danmark. Kilde: Larsen et al. (2015).

Kortlægning af faciliteter til gadeidræt kan ses som en lidt selvmodsigende størrelse, da en stor del af gadeidrætternes kendetegn netop er, at de kan dyrkes i byens rum og med byrummets arkitektur som ramme. Den Nationale Platform for Gadeidræt har skabt en 'Spot Guide' med oversigt over egnede steder til en lang række forskellige gadeidrætter. Denne liste med hundredvis af lokaliteter dækker over alt fra indendørs skaterbaner til parker og pladser uden nogen former for installationer, men som egner sig til eksempelvis street-dance.

Sammenfattende kan man konkludere meget lidt på baggrund af eksisterende data om gadeidræt i Danmark alene af den grund, at der ikke findes mange kvantitative data om aktive udøvere og faciliteter. Mest af alt illustrerer denne meget kortfattede gennemgang af eksisterende data, at gadeidrætten er et område, som meget vanskeligt lader sig måle og veje ud fra gængse parametre som foreninger og medlemstal.

Fordi gadeidræt i vid udstrækning foregår uformelt og under selvorganiserede rammer, må en analyse af de aktive gå bag om medlemsperspektivet. Den mulighed foreligger i datamaterialet fra undersøgelsen 'Danskernes motions- og sportsvaner 2016', som ser på et bredt tilfældigt udvalg af børn og voksne danskere idrætsdeltagelse på tværs af aktiviteter og organiseringsformer. En særskilt analyse af dette datamateriale med fokus på gadeidrætsaktiviteter i den danske befolkning præsenteres i det følgende afsnit.

Danskernes gadeidrætsvaner

Dette afsnit beskriver danskernes gadeidrætsvaner på baggrund af data fra Idrættens Analyseinstituts undersøgelse 'Danskernes motions- og sportsvaner 2016'. Desuden inddrages i et vist omfang tidligere, lignende undersøgelser til sammenligning over tid.

Den generelle idrætsdeltagelse blandt voksne danskere (over 16 år) er målt i spørgeskemaundersøgelser siden 1964 og for børnenes (7-15 år) vedkommende siden 1998. I 2016-versionen af undersøgelsen fik henholdsvis 6.500 og 11.000 tilfældigt udvalgte børn og voksne tilsendt en invitation med invitation og link til at besvare et online spørgeskema. I alt 3.221 børn og 3.914 voksne besvarede spørgeskemaet², og disse svar danner datagrundlaget for analyserne af danskernes motions- og sportsvaner samt dette notats specifikke fokus på gadeidrætsvaner.

Da børn har besvaret et kortere spørgeskema end voksne, er der i mange sammenhænge ikke mulighed for at lave samlede analyser med alle respondenter fra 7 år og opefter. Derfor beskrives børn og voksnes besvarelser separat i figurer og tekst. Dataanalyserne går dog i dybden med en række parametre, herunder køns- og aldersforskelle, som nuancerer den meget overordnede rubricering i børn (7-15 år) og voksne (16 år+).

Generel udvikling i danskernes motions- og sportsvaner

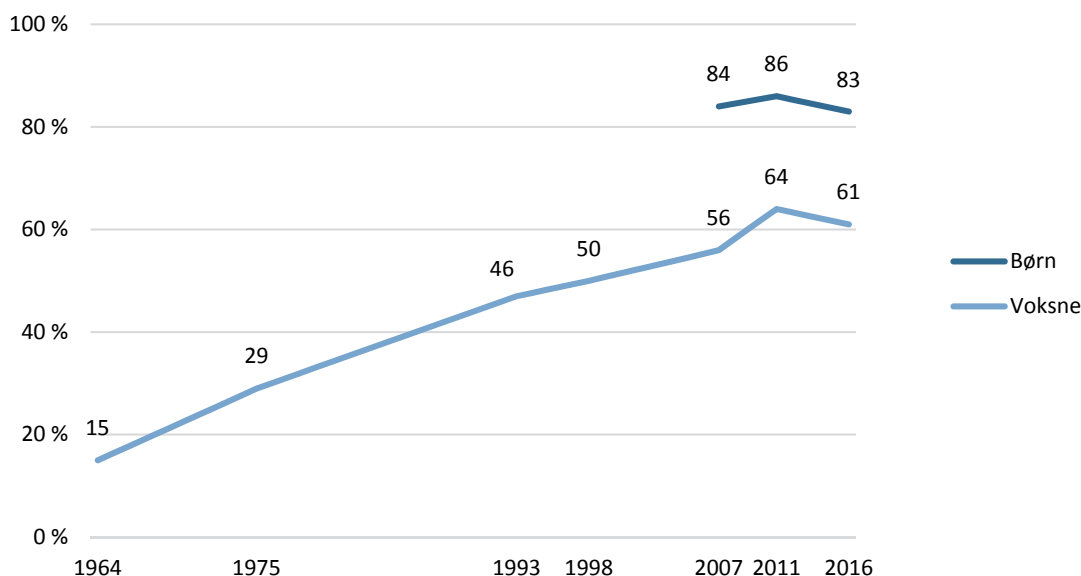
Som indledning til dette afsnits analyser af danskernes gadeidrætsvaner beskrives her de helt overordnede tal og tendenser i danskernes generelle idrætsdeltagelse. En mere detaljeret indføring i de generelle idrætsvanetal og metodemæssige overvejelser og de tilknyttede forbehold findes i rapporten 'Danskernes motions- og sportsvaner 2016'³.

Frem til den foregående undersøgelse i 2011 havde undersøgelserne af danskernes motions- og sportsvaner kun peget i retning af mere udbredt idrætsdeltagelse i befolkningen over tid. Med den seneste undersøgelse fra 2016 er den tendens blevet brudt, og i stedet for fremgang giver de helt overordnede resultater indtryk af en svag tilbagegang til en idrætsdeltagelse på 83 pct. af de adspurgte børn og 61 pct. af de adspurgte voksne.

² Det giver svarprocenter på henholdsvis 49,6 pct. (blandt børn) og 35,6 pct. (blandt voksne). En lille skævhed i voksnes svarfordelinger betyder, at data for voksne er vægtet på køn og alder.

³ Rapporten 'Danskernes motions- og sportsvaner 2016' kan downloades i vidensbanken på www.idan.dk

Figur 3: Andelen af idrætsaktive voksne danskere er tæt på lineært stigende over tid

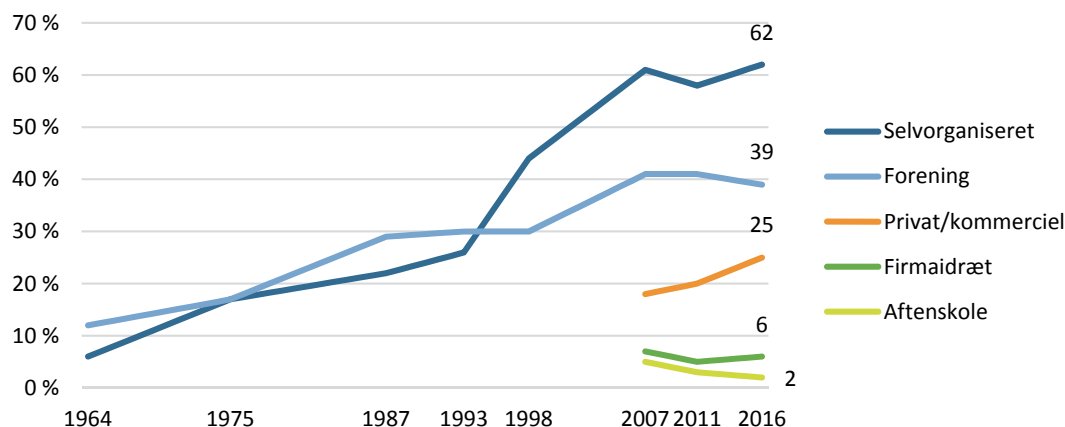
Figuren viser andelen af alle voksne respondenter (16 år+), der svarer 'ja' til spørgsmålet 'Dyrker De sport?' (1964), 'Dyrker De sport (motion)?' (1975), 'Dyrker De sport/motion?' (1993), 'Dyrker du normalt sport/motion?' (1998, 2007, 2011, 2016). Tal for børn (7-15 år) er først inkluderet i undersøgelserne fra 2007, 2011 og 2016.

I perioden på godt 50 år fra 1964 til 2016 er voksne danskernes idrætsdeltagelse steget betydeligt fra 15 til 61 pct. Mellem de tre undersøgelser i løbet af det seneste årti aner man til gengæld mellem udsvingene en tendens til stabilitet omkring en idrætsdeltagelse på lidt over 80 pct. blandt børn og godt 60 pct. blandt voksne.

Ovenstående tal på danskernes idrætsdeltagelse tager udgangspunkt i et spørgsmål om øjeblikkelig aktivitet, dvs. normal idrætsaktivitet på det tidspunkt, hvor de tilfældigt udvalgte børn og voksne besvarede undersøgelsen. En del svarer hertil, at de er aktive, 'men ikke for tiden', hvilket gælder 9 pct. af børnene og 14 pct. af de voksne. Det kan ses som en afspejling af, at en del idrætsaktivitet er sæsonbetonet og ikke nødvendigvis foregår i samme omfang i løbet af hele året. Mange udendørsidrætter dyrkes mere om sommeren end om vinteren, mens det helt naturligt forholder sig omvendt med eksempelvis skiløb og vinterbadning.

Af samme grund spørger undersøgelsen af danskernes idrætsvaner også ind til regelmæssig deltagelse i idrætsaktiviteter i løbet af de seneste 12 måneder (ikke nødvendigvis på undersøgelsestidspunktet). Ud fra denne noget bredere definition er andelen af idrætsaktive børn og voksne også noget større: henholdsvis 95 og 82 pct. På denne baggrund kan man desuden se nærmere på, hvilke aktiviteter folk dyrker eller har dyrket regelmæssigt, og ikke mindst i hvilke organisatoriske sammenhænge det foregår.

Figur 4: Udvikling i organiseringsformer viser en forskydning mod mere uformel organisering af sport og motion blandt voksne danskere

Figuren viser andelen af alle voksne respondenter (16 år+) deltagelse i forskellige organisatoriske regi, når de dyrker sport/motion. Fordelt på undersøgelsesår.

Figuren herover viser udviklingen i, hvilke organisatoriske rammer voksne danskere er idrætsaktive i. Tallene peger i retning af en udvikling mod øget deltagelse i selvorganiseret og privat/kommercielt organiseret idræt, mens voksne danskeres idrætsdeltagelse i foreninger, firmaidræt og aftenskoler det seneste årti har udviklet sig mere stabilt med tendens til svag tilbagegang.

I undersøgelsen af danskernes motions- og sportsvaner 2016 har 62 pct. af de adspurgte voksne dyrket en eller flere regelmæssige idrætsaktiviteter selvorganiseret inden for de seneste 12 måneder. Den tilsvarende andel aktive i foreninger er 39 pct., mens den i privat/kommercielt regi er 25 pct. Endelig er udbredelsen af firmaidræt og bevægelsesfag i aftenskoleregi relativt begrænset blandt voksne danskere med henholdsvis 6 og 2 pct.

Figur 3 og 4 tegner således et billede af en overordnet stabil udvikling i børn og voksne danskeres idrætsvaner med moderat fald i den generelle idrætsdeltagelse og i foreningsdeltagelsen i perioden 2007 til 2016. I samme periode ses dog en relativt stor stigning i voksne danskeres deltagelse i idrætsaktiviteter i privat/kommercielt regi fra 18 til 25 pct.

Gadeidrætsaktiviteter blandt børn og voksne

Undersøgelsen 'Danskernes motions- og sportsvaner 2016' spørger ind til aktivitet inden for en lang række specifikke aktiviteter, i alt 38 i spørgeskemaet til børn (7-15 år) og 49 i spørgeskemaet til voksne (16 år+). Blandt disse indgår følgende såkaldte 'streetaktiviteter', som i denne sammenhæng vil blive analyseret og beskrevet som gadeidrætsaktiviteter (rulleskøjter og BMX indgår dog kun i spørgeskemaet til børn):⁴

- Rulleskøjter
- Skateboard

⁴ Se bilag 1 for en præsentation af børn og voksnes deltagelse i en række øvrige aktiviteter, som kan siges at have gadeidrætspræg, når de dyrker aktiviteterne på veje/gader eller i byens parker som eksempelvis basketball, fodbold og håndbold.

- Løbehjul
- Parkour
- BMX

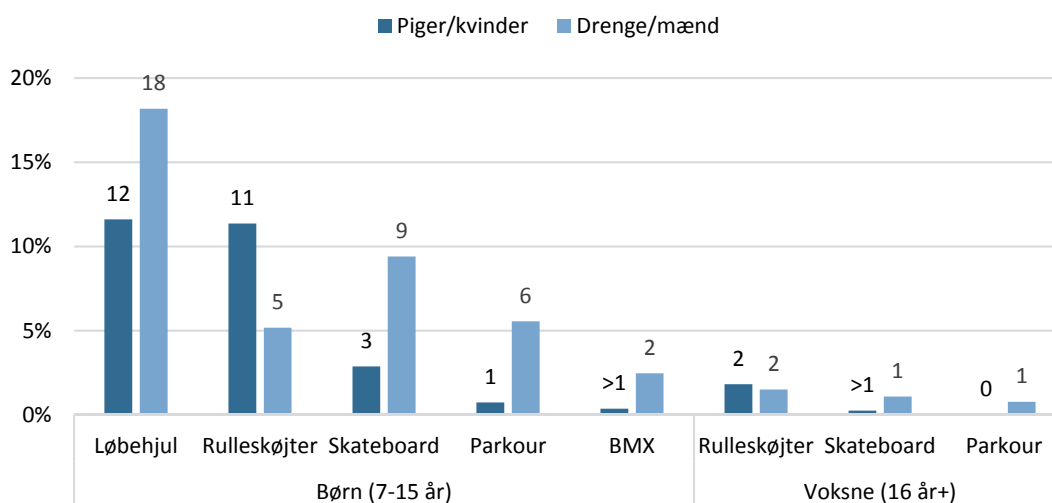
Blandt børn er løbehjul den mest udbredte gadeidrætsaktivitet, idet i alt 15 pct. af de adspurgte børn mellem 7 og 15 år angiver at have løbet på løbehjul regelmæssigt inden for det foregående år. Som figur 5 herunder viser, gælder det 12 pct. blandt pigerne og 18 pct. blandt drengene. Rulleskøjter har i alt 8 pct. af de adspurgte børn dyrket regelmæssigt, men inden for denne gadeidrætsaktivitet er pigerne (11 pct.) lidt oftere aktive end drengene (5 pct.). I alt 6 pct. har dyrket skateboard, 3 pct. blandt pigerne og 9 pct. blandt drengene, og parkour med 3 pct. aktive blandt alle børn har samme overvægt at drengene (6 pct.) i forhold til piger (1 pct.). Endelig dyrker 1 pct. af de adspurgte børn mellem 7 og 15 år BMX, fordelt på under 1 pct. af pigerne og 2 pct. af drengene.

I alt har knapt hvert fjerde barn (23 pct.) mellem 7 og 15 år dyrket minimum én af de fem nævnte gadeidrætter regelmæssigt inden for det forgange år. Det gælder 19 pct. blandt pigerne og 28 pct. blandt drengene.

Blandt voksne fra 16 år og opefter er de nævnte gadeidrætsaktiviteter tydeligvis ikke lige så udbredte. Cirka 2 pct. af de adspurgte voksne løber på rulleskøjter, og her ser man ikke samme markante kønsforskel som blandt børn. Knap 1 pct. af de voksne står på skateboard, og tilsvarende angiver 1 pct. at dyrke parkour med en overvægt af mænd i forhold til kvinder i begge aktiviteter.

Samlet set har knap 3 pct. af de adspurgte voksne dyrket minimum én af de tre nævnte gadeidrætsaktiviteter regelmæssigt inden for de forgangne år fordelt på 2 pct. blandt kvinder og 3 pct. blandt mænd.

Figur 5: Gadeidrætsaktiviteter blandt børn og voksne

Figuren viser andelen, der dyrker gadeidrætsaktiviteter, fordelt på børn og voksne samt køn (n børn = 3.221, n voksne = 3.914).

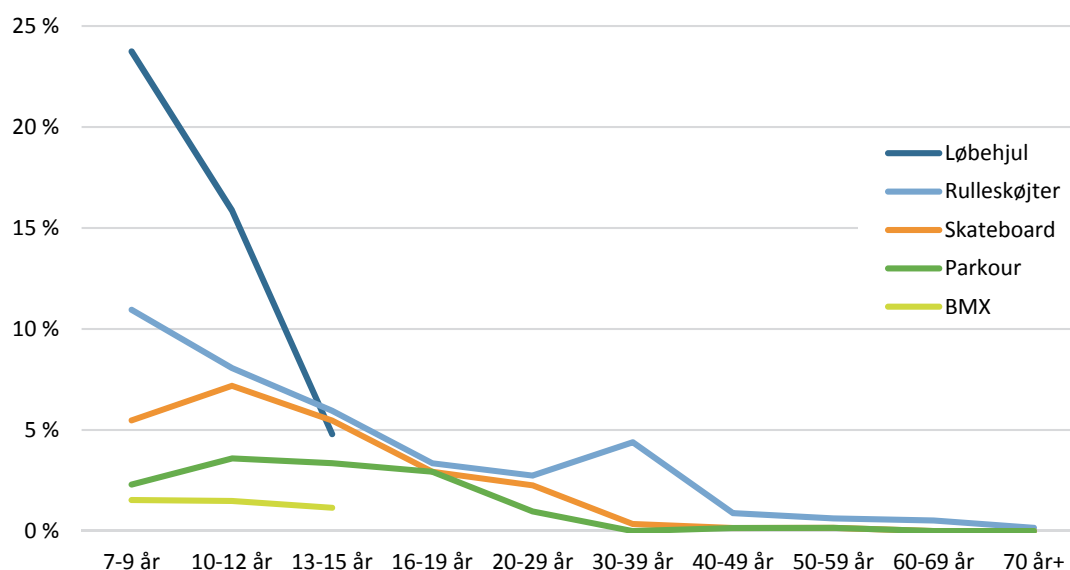
Som nævnt ovenfor har 23 pct. af de adspurgte børn (7-15 år) dyrket en eller anden form for gadeidræt regelmæssigt i det forgangne år, mens det kun gælder 3 pct. blandt de adspurgte voksne (16 år+). Det giver et indtryk af, hvorledes gadeidrætterne er væsentligt mindre udbredte blandt voksne.

Løbehjul, som overordnet er klart den mest populære gadeidræt blandt børn, bliver dyrket af 24 pct. af de 7-9-årige. Dog falder denne andel til 5 pct. blandt 13-15-årige, hvor løbehjulenes popularitet ligger nogenlunde på niveau med rulleskøjter og skateboard.

Lidt mere end hvert tiende barn mellem 7 og 9 år (11 pct.) står på rulleskøjter. Også her falder andelen af aktive med alderen, dog ikke så markant som inden for løbehjul og med tegn på, at der er en lille stigning eller i hvert fald stabil andel rulleskøjteløbere fra de ældste teenagere (16-19 år) frem til de voksne mellem 30 og 39 år.

Både skateboard og parkour er nogenlunde jævnt udbredt i aldersgrupperne fra 7 til 15 år (for parkour også blandt 16-19-årige), hvorefter deltagelsen i disse aktiviteter falder til næsten ingen i aldersgrupperne fra 30 år og opefter. Deltagelse i BMX ligger også på et stabilt, om end meget lavt, niveau på godt 1 pct. blandt børn i aldersgrupperne fra 7 til 15 år.

Figur 6: Gadeidrætternes udbredelse i aldersgrupper

Figuren viser andelen aktive inden for de forskellige gadeidrætsaktiviteter, fordelt på aldersgrupper (n børn = 3.221, n voksne = 3.914).

Udviklingen inden for gadeidrætsaktiviteterne

Det er svært at spore nogen entydig tendens i børns og voksnes deltagelse i gadeidrætsaktiviteter i perioden fra 2007 til 2016, hvor sammenlignelige undersøgelser er foretaget.

Rulleskøjter lader til at være faldet i popularitet siden 2007, hvor hver fjerde pige (25 pct.) og knap hver femte dreng (18 pct.) angav at løbe på rulleskøjter regelmæssigt. Til gengæld

er løbehjul tilsyneladende en aktivitet, som en stigende andel af børnene dyrker. Fra i alt 17 pct. i 2011, hvor løbehjul vel at mærke indgik i en samlet kategori med rulleskøjter og skateboard, til i alt 15 pct. som selvstændig aktivitet i 2016. Børnenes deltagelse i skateboard er helt stabil mellem årene 2007 og 2016, hvor skateboard indgår som en selvstændig aktivitet. Endelig dyrker flere børn parkour, særligt blandt drengene, hvor andelen aktive inden for parkour steg fra 2 pct. i 2011 til 6 pct. i 2016.

Den overordnede andel gadeidrætsaktive (dvs. andel, der har dyrket minimum én af de nævnte aktiviteter regelmæssigt) er stabil mellem 2007 og 2016 med et mindre dyk i 2011. Dog er forskellen mellem piger og drenge blevet mere markant, fra at der var lidt flere gadeidrætsaktive blandt piger end drenge i 2007 (25 pct. mod 22 pct.) til at drengene er i stort overtal i 2016 (28 pct. mod 19 pct.). Det er hovedsageligt et resultat af, at væsentligt færre piger i 2016 stod på rulleskøjter, mens drengene holdt fast i deres skateboards og i stigende grad kastede sig over løbehjul og parkour.

Blandt voksne er andelen af gadeidrætsaktive som nævnt meget lavere. Det gælder naturligvis også inden for de enkelte, specifikke aktiviteter, hvor man dog kan se tegn på, at der er lidt færre kvindelige rulleskøjteløbere i 2016 (2 pct.) i forhold til 2007 (4 pct.). Tilsvarende er den overordnede andel gadeidrætsaktive blandt kvinderne en smule mindre i 2016 (2 pct.) i forhold til 2007 (5 pct.).

Tabel 2: Udviklingen i deltagelsen i gadeidrætsaktiviteter fra 2007 til 2016 (pct.)

Blandt børn (7-15 år)									
	2007			2011			2016		
	I alt	Piger	Drenge	I alt	Piger	Drenge	I alt	Piger	Drenge
Løbehjul	-	-	-	17	16	17	15	12	18
Rulleskøjter	22	25	18				8	11	5
Skateboard	6	3	9				6	3	9
Parkour	-	-	-	1	>1	2	3	1	6
BMX	-	-	-	-	-	-	1	>1	2
Gadeidræts-aktive i alt	24	25	22	18	16	20	23	19	28

Blandt voksne (16 år +)									
	2007			2011			2016		
	I alt	Kvinder	Mænd	I alt	Kvinder	Mænd	I alt	Kvinder	Mænd
Rulleskøjter	3	4	2	2	2	2	2	2	2
Skateboard	1	1	1				1	>1	1
Parkour	-	-	-	>1	>1	>1	>1	0	1
Gadeidræts-aktive i alt	4	5	3	3	2	3	3	2	3

Figuren viser andelen aktive inden for de forskellige gadeidrætsaktiviteter samt samlet andel gadeidrætsaktive i alt fordelt på børn og voksne samt på undersøgelsesår og køn (n børn 2007 = 1.986, n voksne 2007 = 4.143, n børn 2011 = 2.035, n voksne 2011 = 3.957, n børn 2016 = 3.221, n voksne 2016 = 3.914).

Hvem er de aktive inden for gadeidræt?

Som beskrevet ovenfor dyrker 23 pct. af de adspurgte børn gadeidræt eller har gjort det regelmæssigt inden for det forgangne år. Der er væsentligt flere gadeidrætsaktive blandt drenge (28 pct.) end blandt piger (19 pct.). Desuden falder andelen af gadeidrætsaktive støt med alderen, således at der er halvt så mange gadeidrætsaktive i den ældste aldersgruppe på 13-15 år (15 pct.) i forhold til den yngste aldersgruppe på 7-9 år (30 pct.).

Der er ingen nævneværdige regionale forskelle i børnenes gadeidrætsdeltagelse. På tværs af de fem regioner ligger andelen af børn, der har dyrket gadeidræt, jævnt omkring det nationale gennemsnit på 23 pct. Til gengæld lader der til at være en lille forskel i andelen af gadeidrætsaktive mellem forskellige kommunetyper⁵. Blandt børn i storbykommuner er der lidt flere gadeidrætsaktive børn (26 pct.), mens der blandt børn i udkantskommuner og mindre by- og landkommuner tilsvarende er lidt færre (henholdsvis 20 og 21 pct.). Selv om gadeidræt på ingen måde udelukkende er et storbyfænomen, bekræfter disse tal altså, at der typisk er flere gadeidrætsaktive børn i de tættere befolkede dele af landet.

⁵ Kommunetyperne er beskrevet i bilag 2.

Tabel 3: Baggrundskarakteristika for gadeidrætsaktive børn (pct.)

Baggrundskarakteristika		Andel gadeidrætsaktive
Blandt alle børn		23
Køn	Piger	19
	Drenge	28
Aldersgrupper	7-9 år	30
	10-12 år	24
	13-15 år	15
Region	Region Nordjylland	24
	Region Midtjylland	23
	Region Syddanmark	22
	Region Hovedstaden	23
	Region Sjælland	23
Kommunetype ⁵	Storbykommuner	26
	Vestegnskommuner	24
	Udkantskommuner	20
	Provinsbykommuner	24
	Mindre by- og landkommuner	21

Tabellen viser andelen af gadeidrætsaktive børn, fordelt på baggrundskarakteristika (n=3.221).

Indflydelsen fra forældre

Flere undersøgelser af børns idrætsvaner viser, at forældre har en vis indflydelse på deres børns tilbøjelighed til at dyrke sport/ motion (Laub, 2013:26-27; Pilgaard & Rask 2016:32-33). Tydeligst er sammenhængen mellem forældrenes egen idrætsdeltagelse og børnenes idrætsdeltagelse, således at børn af aktive forældre oftere selv er aktive. Inspirationseffekterne kan for så vidt gå begge veje, men analyserne understreger, at børns idrætsdeltagelse kan hænge sammen med visse forældreforhold.

Når man ser udelukkende på børns deltagelse i gadeidrætsaktiviteter, er der ingen reelle forskelle på baggrund af forældrenes oprindelse og kun en begrænset variation på baggrund af forældrenes beskæftigelse. Børn med forældre født uden for Danmark eller Europa er aktive inden for gadeidræt lige så ofte som børn af danske/europæiske forældre. Ligeledes er børn med én eller begge forældre uden for arbejdsmarkedet stort set lige så ofte aktive inden for gadeidræt (21 pct.) som børn af beskæftigede forældre (23 pct.).

Forskellene mellem børn af aktive henholdsvis inaktive forældre er lidt større uden at være dramatiske. Blandt børn, der har to idrætsaktive forældre, er hvert fjerde (25 pct.) gadeidrætsaktive, men det gælder hvert femte barn med ikke-idrætsaktive forældre (20 pct.). Børn i familier, hvor den ene af forældrene er idrætsaktive, placerer sig midt imellem de to grupper (22-23 pct.).

Tabel 4: Indflydelsen fra forældre på gadeidrætsdeltagelsen blandt børn (pct.)

Forældreforhold		Andel gadeidrætsaktive
Blandt alle børn på tværs af forældreforhold		23
Baggrund	Begge forældre har dansk eller europæisk baggrund	23
	Én forælder har ikke-europæisk baggrund	22
	Begge forældre har ikke-europæisk baggrund	23
Beskæftigelse	Begge forældre er i arbejde	23
	Én eller ingen forældre er i arbejde	21
Idrætsdeltagelse	Begge forældre dyrker sport/motion	25
	Kun mor dyrker sport/motion	22
	Kun far dyrker sport/motion	23
	Ingen forældre dyrker sport/motion	20

Tabellen viser andelen af gadeidrætsaktive børn, fordelt på forældreforhold (n=3.221).

De gadeidrætsaktive voksne

Som tabel 4 herunder viser, er gadeidrætsaktiviteter mest udbredt blandt de yngste voksne. Blandt voksne mellem 16 og 19 år er 8 pct. gadeidrætsaktive, mens det gælder 6 pct. af de adspurgte voksne i 20'erne og 5 pct. af de adspurgte voksne i 30'erne. Blandt voksne over 40 år er der næsten ingen deltagelse i gadeidrætsaktiviteter.

På regionalt plan og i forhold til kommunetyper er der små tegn på, at gadeidræt også blandt voksne er lidt mere udbredt i tættere befolkede områder. Det er dog stadig ikke mere end 4 pct. af de adspurgte voksne, der dyrker gadeidræt i Region Hovedstaden, storbykommuner eller vestegnskommuner, men andelen i de øvrige egne af landet ligger på ca. det halve (1-2 pct.).

Ingen uddannelsesgrupper skiller sig ud med en særlig høj grad af deltagelse i gadeidrætsaktiviteter. En sandsynlig forklaring er, at folk under uddannelse ikke indgår i analyserne af andel gadeidrætsaktive inden for de forskellige uddannelsesgrupper. Som kategorien beskæftigelse belyser, er voksne danskere under uddannelse den beskæftigelsesgruppe, der oftest er aktive inden for gadeidræt. I alt 7 pct. af de adspurgte voksne under uddannelse er gadeidrætsaktive, mens det gælder 4 pct. blandt faglærte/ufaglærte arbejdere. Der er et stort overlap mellem parametrene alder og beskæftigelse, da mange af de unge under 30 år er under uddannelse og således er med til at trække denne beskæftigelsesgruppes gadeidrætsdeltagelse op.

Der er også et stort overlap mellem alder og civilstand. Når en relativt stor andel af de voksne, der bor hos forældre er gadeidrætsaktive, bunder det også her i, at denne gruppe hovedsageligt udgøres af unge mennesker under 30 år, som generelt er mere gadeidrætsaktive end de øvrige aldersgrupper.

Endelig er der ingen entydig sammenhæng mellem de adspurgte voksne oprindelse og deres tilbøjelighed til regelmæssigt at dyrke eller have dyrket gadeidrætsaktiviteter inden for det forgangne år.

Tabel 5: Baggrundskarakteristika for gadeidrætsaktive voksne (pct.)

Baggrundskarakteristika		Andel gadeidrætsaktive
Blandt alle voksne		3
Køn	Kvinder	2
	Mænd	3
Aldersgrupper	16-19 år	8
	20-29 år	6
	30-39 år	5
	40-49 år	1
	50-59 år	1
	60-69 år	1
	70 år+	>1
Region	Region Nordjylland	2
	Region Midtjylland	2
	Region Syddanmark	2
	Region Hovedstaden	4
	Region Sjælland	1
Kommunetype ⁵	Storbykommuner	4
	Vestegnskommuner	4
	Udkantskommuner	2
	Provinsbykommuner	2
	Mindre by- og landkommuner	2
Uddannelse (højest gennemførte) ⁶	Grundskole	1
	Gymnasie (eller erhvervsfaglig/specialarbejder udd.)	1
	Kort videregående	1
	Mellemlang videregående	1
	Lang videregående	3
Beskæftigelse	Under uddannelse	7
	Faglært/ufaglært arbejder	4
	Funktionær/selvstændig	1
	Uden for arbejde/på orlov/førtidspension	3
	Folkepensionist/efterlønsmodtager	0
Civilstand	Bor alene uden børn	3
	Bor alene med barn/børn	3
	Bor med ægtefælle/samlever uden børn	1
	Bor med ægtefælle/samlever med barn/børn	3
	Bor hos forældre	6
Oprindelse	Danmark/Norden	3
	Øvrige Europa	1
	Uden for Europa	3

Tabellen viser andelen af gadeidrætsaktive voksne, fordelt på baggrundskarakteristika (n=3.914).

⁶ Folk under uddannelse er ikke medregnet, men indgår som selvstændig kategori under beskæftigelse.

Gadeidrætsaktiviteter i hverdagen

I undersøgelsen af danskernes motions- og sportsvaner indgår en række spørgsmål, som kan være med til at afdække, hvilken rolle gadeidrætsaktiviteter spiller i hverdagen for de aktive.

Gadeidrætsaktiviteternes organisering

De aktive børn og voksne har angivet, i hvilket organisatorisk regi de dyrker deres aktiviteter. Det har været muligt at markere flere forskellige organisatoriske regi til hver aktivitet, hvilket eksempelvis er relevant, hvis man både spiller fodbold som medlem af en forening, i SFOen og 'på egen hånd' med venner i parken. Af samme grund vil summen af de aktives organisering inden for en specifik aktivitet ofte overstige 100 pct.

Generelt ser man en udbredt tendens til, at gadeidrætsaktive børn organiserer gadeidrætsaktiviteterne 'på egen hånd' (79 pct.). Knap hvert femte gadeidrætsaktive barn dyrker gadeidræt i private centre (18 pct.) eller i SFO/fritidsklub (17 pct.), mens hvert tiende barn er aktiv med gadeidræt i regi af en idrætsforening (10 pct.). Endelig dyrker 5 pct. af de gadeidrætsaktive børn gadeidræt 'i andet regi'.

Organiseringsformerne varierer på tværs af gadeidrætsaktiviteter, som det fremgår af tabel 6. Mens løbehjul, rulleskøjter og skateboard oftest foregår i selvorganiserede rammer, ser man en større andel af parkour- og BMX udøvere i foreningsregi og for parkours vedkommende også i regi af SFO/fritidsklub.

Tabel 6: Gadeidrætsaktive børns organisering (pct.)

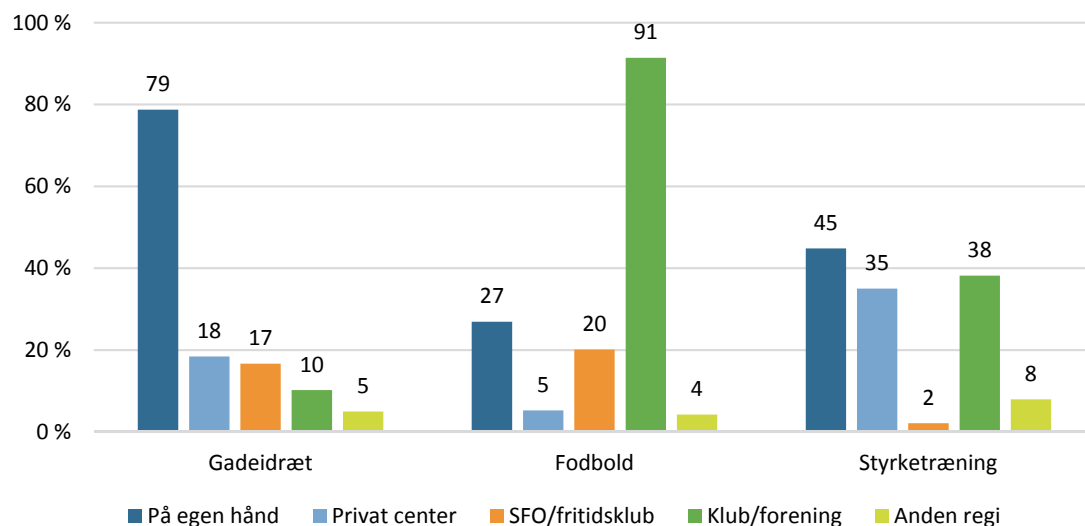
	Total andel aktive	De aktives organisering				
		På egen hånd	Privat center	SFO/fritidsklub	Klub/forening	Anden regi
Gadeidræt generelt	23	79	18	17	10	5
Løbehjul	15	87	18	16	1	4
Rulleskøjter	8	82	18	13	4	4
Skateboard	6	84	19	11	4	3
Parkour	3	36	13	20	46	9
BMX	1	58	18	9	29	4

Tabellen viser den totale andel aktive inden for gadeidrætsaktiviteter og disse aktives fordeling på forskellige organisatoriske regi (n total=3.221, n gadeidræt generelt=743, n løbehjul=478, n rulleskøjter=268, n skateboard=196, n parkour=100, n BMX=45).

Som beskrevet i tabellen ovenfor er gadeidrætter generelt samt løbehjul, rulleskøjter og skateboard i særdeleshed typisk selvorganiserede aktiviteter, der forgår på egen hånd uden egentlig formel organisering. Det skinner også igennem, når man sammenligner gadeidræt med andre udbredte aktiviteter blandt børn såsom fodbold og styrketræning. Mens gadeidræt er domineret af de selvorganiserede rammer, som 79 pct. af de gadeidrætsaktive indgår i, er fodbold domineret af foreninger, som organiserer boldspillet for 91 pct. af fodboldspillerne. Børns styrketræning er derimod bredt mere ligeligt ud på flere forskellige typer

af organisering og finder sted selvorganiseret i næsten samme grad som i private centre og idrætsforeninger.

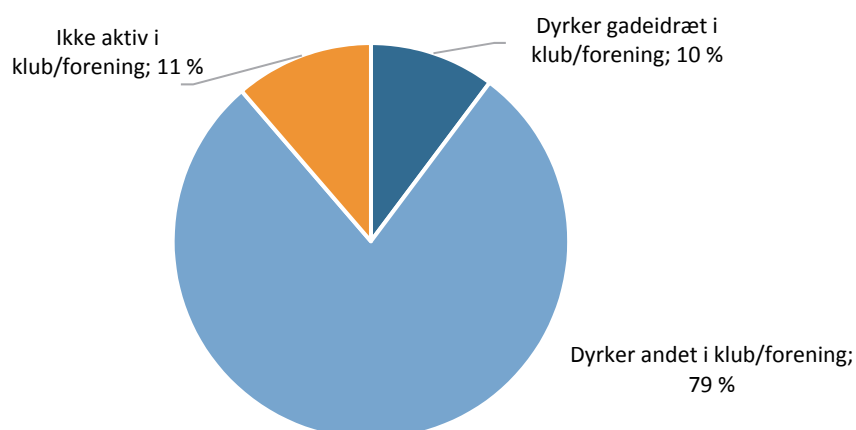
Figur 7: Organisering inden for børns gadeidræt sammenlignet med fodbold og styrketræning

Figuren viser de aktive børns deltagelse i forskellige organisatoriske regi, fordelt på gadeidræt, fodbold og styrketræning (n gadeidræt=743, n fodbold=1.177, n styrketræning=377).

Selv om kun hvert tiende gadeidrætsaktive barn dyrker sine gadeidrætsaktiviteter i en idrætsforening, er et flertal på 79 pct. af de gadeidrætsaktive børn engageret i foreningsidrætten på anden vis. Endelig dyrker 11 pct. af de gadeidrætsaktive børn hverken gadeidræt eller nogen andre former for sport/motion i foreningsregi.

Figur 8: Gadeidrætsaktive børns deltagelse i foreningsregi

Figuren viser de gadeidrætsaktive børns deltagelse foreningsregi (n=743).

Gadeidrætsaktive voksne er der relativt få af, og derfor er datagrundlaget bag organiseringen inden for de enkelte gadeidrætsaktiviteter tilsvarende usikkert⁷. Dog kan man se en tydelig tendens til, at voksnes gadeidrætsaktiviteter i langt overvejende grad finder sted i selvorganiserede rammer, som er tilrettelagt på egen hånd. Idrætsforeninger er den næstmest udbredte organisatoriske ramme, som dog omfatter færre end hver tiende gadeidrætsaktive voksne (8 pct.), hovedsageligt de (meget få) parkourudøvere.

Tabel 7: Gadeidrætsaktive voksnes organisering (pct.)

	Total andel aktive	De aktives organisering					
		På egen hånd	Klub/forening	Privat center	Firma-regi	Aften-skole	Anden regi
Gadeidræt generelt	3	90	8	6	0	0	2
Rulleskøjter	2	95	2	3	0	0	0
Skateboard	1	96	4	8	0	0	8
Parkour	>1	67	40	13	0	0	7

Tabellen viser den totale anden aktive inden for gadeidrætsaktiviteter og disse aktives fordeling på forskellige organisatoriske regi (n total=3.221, n gadeidræt generelt=103, n rulleskøjter=65, n skateboard=26, n parkour=15).

Faciliteter og steder til gadeidræt

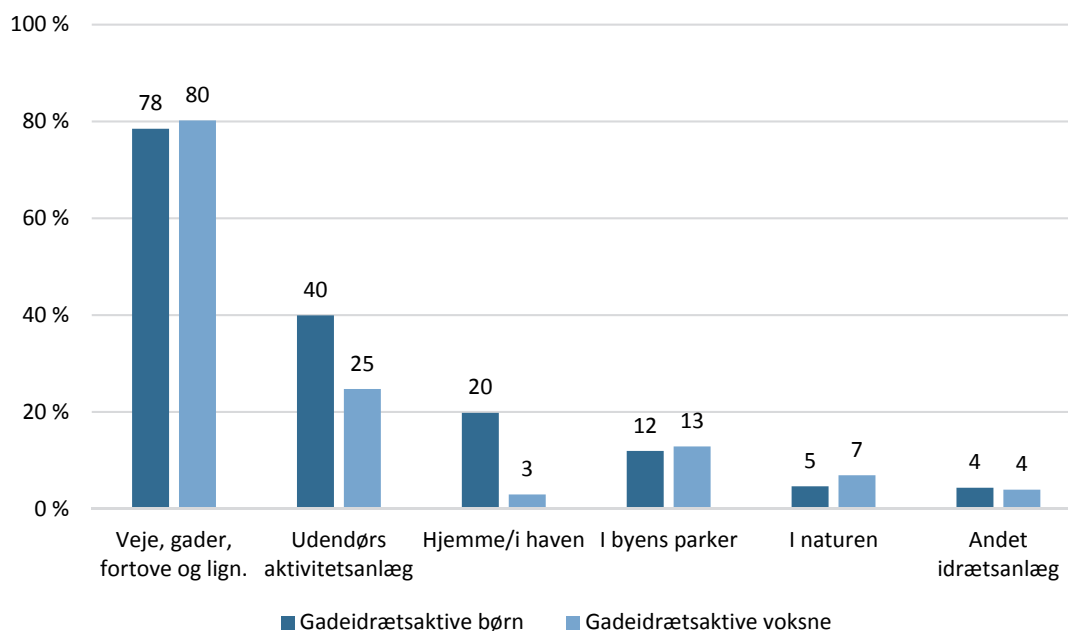
Gadeidrætsaktive børn og voksne benytter sig ikke overraskende primært af veje, gade og fortove samt udendørs aktivitetsanlæg (herunder skaterbaner og parkouranlæg), når de dyrker gadeidræt.

Blandt både gadeidrætsaktive børn og voksne er den mest benyttede facilitet til idræt altså slet ikke en facilitet. Det er i stedet veje, gader og fortove i det offentlige rum, hvor 78 pct. af de gadeidrætsaktive børn og 80 pct. af de gadeidrætsaktive voksne er aktive med gadeidræt.

Udendørs aktivitetsanlæg benyttes i lidt højere grad af børn (40 pct.) end voksne (25 pct.) til gadeidræt, og forskellen er endnu mere udtalt i brugen af ens eget hjem eller have som arena for gadeidræt. Hvert femte barn (20 pct.) dyrker gadeidræt i hjemmet/haven, mens det kun gælder 3 pct. af de voksne. Byens parker og naturen benyttes stort set af en lige stor andel af de gadeidrætsaktive børn og voksne til gadeidræt.

⁷ Usikkerheden på grund af lavt respondentgrundlag gør sig også gældende i de følgende analyser af gadeidrætsaktive voksnes brug af faciliteter/steder til idræt, deres supplerende aktiviteter samt deres motivationsfaktorer for at dyrke idræt.

Figur 9: Gadeidrætsaktive børns og voksnes brug af faciliteter og steder til gadeidræt

Figuren viser de gadeidrætsaktives benyttelse af forskellige typer af faciliteter og steder til idræt, fordelt på gadeidræts børn og voksne (n gadeidrætsaktive børn=743, n gadeidrætsaktive voksne=103).

Andre idrætsaktiviteter

Gadeidrætsaktive børn og voksne kaster sig også over andre aktiviteter end de nævnte specifikke gadeidrætsaktiviteter. Faktisk er de gadeidrætsaktive børn set under ét og særligt de få gadeidrætsaktive voksne særdeles aktive idrætsudøvere.

I gennemsnit dyrker gadeidrætsaktive børn hver især fem forskellige idrætsaktiviteter regelmæssigt, mens det blandt gadeidrætsaktive voksne er fem en halv. Disse tal ligger væsentligt over de tilsvarende tal blandt øvrige aktive, hvor helt inaktive altså ikke er med til at trække gennemsnittet ned. Både blandt gadeidrætsaktive børn og voksne ligger det gennemsnitlige antal aktiviteter godt og vel på det dobbelte af, hvad det gør blandt øvrige aktive børn og voksne. Her skal man dog holde for øje, at gadeidrætsaktive voksne hovedsageligt er unge voksne, som i forvejen er den gruppe af idrætsaktive voksne, der dyrker flest forskellige aktiviteter hver især.

Tabel 3: Antal forskellige idrætsaktiviteter blandt gadeidrætsaktive og øvrige aktive (gennemsnit)

	Blandt gadeidrætsaktive		Blandt øvrige aktive	
	Børn (7-15)	Voksne (16 år+)	Børn (7-15)	Voksne (16 år+)
Antal forskellige aktiviteter regelmæssigt inden for det seneste år i gennemsnit	5,0	5,5	2,4	2,6

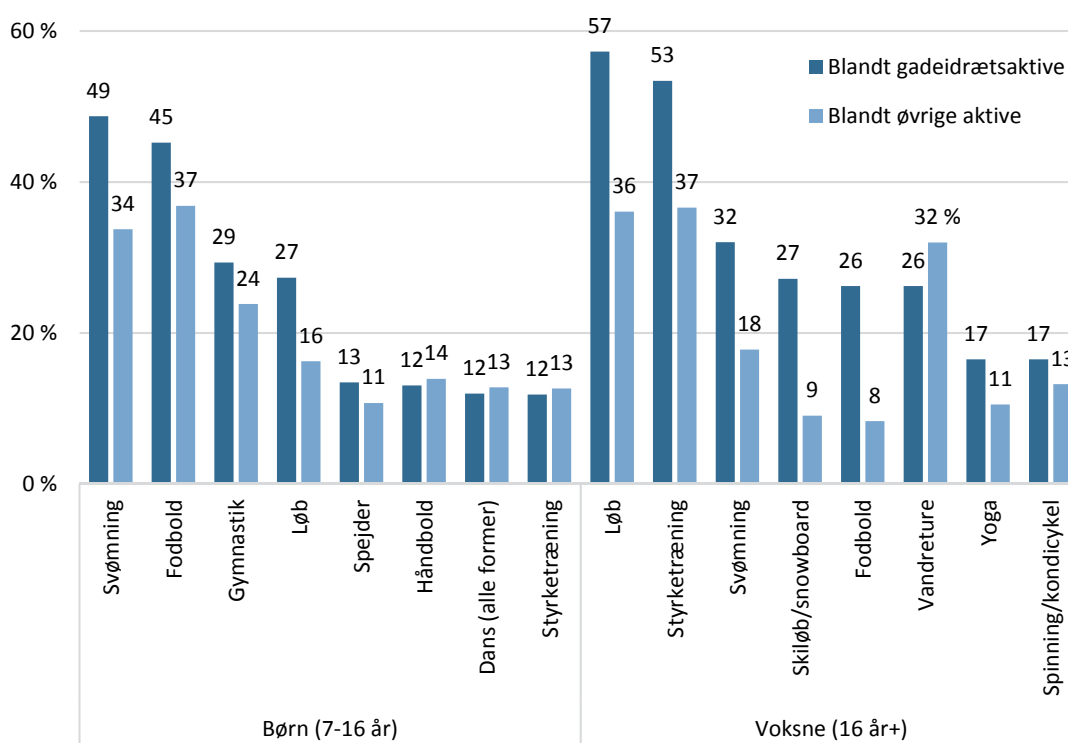
Tabellen viser det gennemsnitlige antal forskellige idrætsaktiviteter blandt gadeidrætsaktive børn og voksne og øvrige aktive børn og voksne (n gadeidrætsaktive børn=743, n gadeidrætsaktive voksne=103, n øvrige aktive børn=3.066, n øvrige aktive voksne=3.098).

Figur 10 herunder viser, hvor stor en del af henholdsvis gadeidrætsaktive og øvrige aktive børn og voksne, der er aktive inden for en række andre idrætsaktiviteter end de specifikke gadeidrætsaktiviteter. Figuren viser de otte mest udbredte supplerende idrætter blandt henholdsvis gadeidrætsaktive børn og voksne.

Gadeidrætsaktive børn supplerer ofte deres gadeidrætsaktiviteter med svømning og/eller fodbold, som henholdsvis 49 og 45 pct. af alle gadeidrætsaktive børn dyrker. Gymnastik (29 pct.) og løb (27 pct.) er også populære supplerende aktiviteter blandt gadeidrætsaktive børn og noget mere udbredte i denne gruppe end blandt aktive børn i øvrigt.

Over halvdelen af de gadeidrætsaktive voksne dyrker løb (57 pct.) og/eller styrketræning (53 pct.) ved siden af deres gadeidrætsaktiviteter. De andele ligger markant over udbredelsen af løb (36 pct.) og styrketræning 37 pct.) blandt øvrige aktive voksne. Også svømning (som 32 pct. af de gadeidrætsaktive voksne dyrker), skiløb/snowboard (27 pct.) og fodbold (26 pct.) er væsentligt mere udbredt blandt gadeidrætsaktive voksne end blandt øvrige aktive voksne.

Figur 10: Andre idrætsaktiviteter blandt gadeidrætsaktive og øvrige aktive

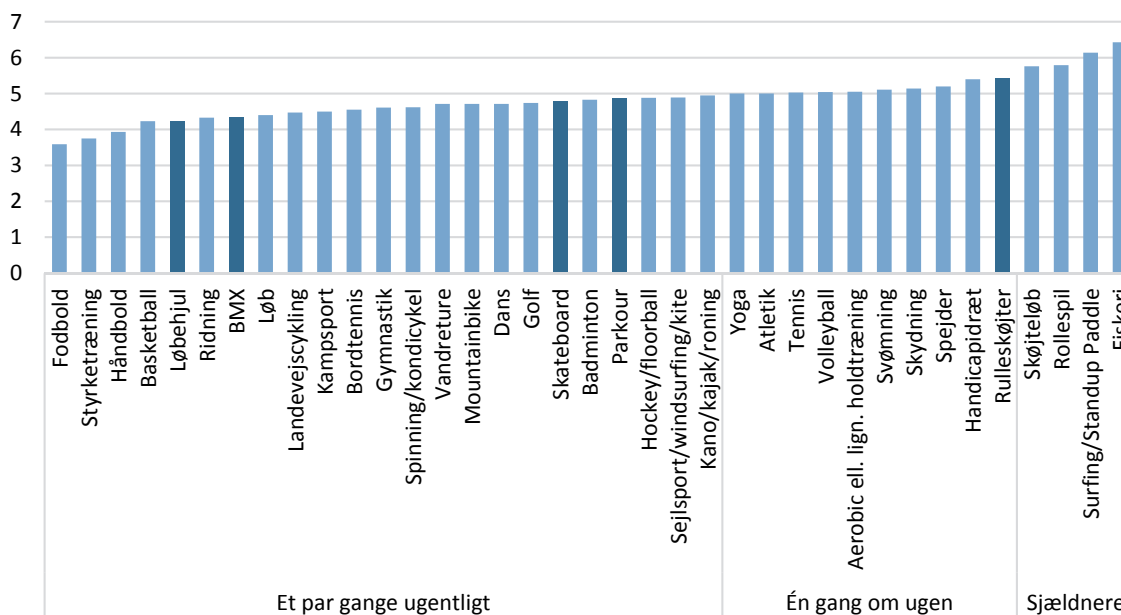
Figuren viser deltagelsen i de otte mest udbredte andre idrætsaktiviteter blandt gadeidrætsaktive og øvrige aktive, fordelt på børn og voksne (n gadeidrætsaktive børn=743, n øvrige aktive børn=3.066, n gadeidrætsaktive voksne=103, n øvrige aktive voksne=3.098).

Hyppighed i gadeidrætsaktiviteterne

Figuren herunder illustrerer, hvordan de aktive børn inden for en lang række aktiviteter i gennemsnit placerer sig i forhold til hyppigheden i deltagelsen i de pågældende aktiviteter. Gadeidrætsaktiviteterne skiller sig ikke entydigt ud i den ene eller anden ende af skalaen. I

stedet giver figuren indtryk af, at aktive på løbehjul og BMX er de hyppigst aktive gadeidrætsudøvere med en gennemsnitlig hyppighed omkring et par gange om ugen, mens skateboard og parkour gennemsnitligt ligger nærmere en enkelt gang om ugen. Endelig er rulleskøjter den mindst hyppigt udøvede aktivitet med en gennemsnitlig hyppighed mellem en gang om ugen og en til tre gange om måneden.

Figur 11: Hyppighed inden for børns gadeidrætsaktiviteter og øvrige aktiviteter

Figuren viser den gennemsnitlige hyppighed for aktivitet inden for de nævnte idrætsaktiviteter blandt aktive børn. På y-aksen svarer 1 til '5 eller flere gange om ugen', 2 svarer til '4 gange om ugen', 3 svarer til '3 gange om ugen', 4 svarer til '2 gange om ugen', 5 svarer til '1 gang om ugen', 6 svarer til '1-3 gange om måneden', og 7 svarer til 'Sjældnere'. Aktiviteterne på x-aksen er rangeret efter de relevante aktives gennemsnitlige hyppighed (inden for netop den aktivitet), og i bunden af x-aksen er aktiviteterne overordnet kategoriseret. Aktiviteter, som indgår i samlebetegnelsen 'vandsportsaktiviteter' fremgår med mørkeblå søjler (n=3.914).

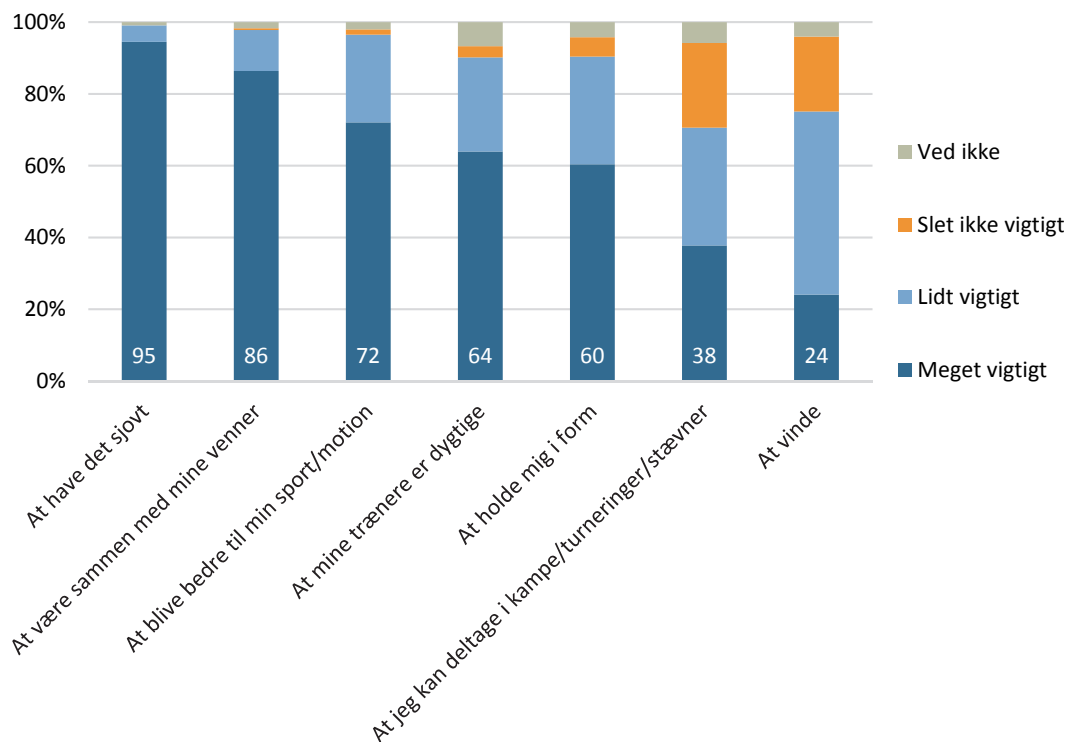
Tallene i figuren herover er alene baseret på besvarelser fra aktive børn. Blandt voksne er der så relativt få gadeidrætsaktive, at et detaljeret blik på hyppigheden inden for hver enkelt specifik gadeidrætsaktivitet (rulleskøjter, skateboard og parkour) bliver for metodisk usikkert. Overordnet er gadeidrætsaktive voksne som samlet gruppe gennemsnitligt aktive et par gange om måneden eller sjældnere. Der er altså blandt gadeidrætsaktive voksne (på tværs af specifikke aktiviteter) gennemsnitligt en mindre hyppig aktivitet end blandt gadeidrætsaktive børn, særligt de børn, der er aktive på løbehjul eller BMX-cykler.

Motivationsfaktorer

Aktive børn og voksne er i undersøgelsen 'Danskernes motions- og sportsvaner 2016' blevet spurgt om deres årsager til eller motiver for at dyrke sport/motion. I den forbindelse er der ikke skelnet imellem de specifikke idrætsaktiviteter, som den enkelte er aktiv inden for. Gadeidrætsaktive børn og voksnes svar giver altså et billede af den enkeltes grundlæggende motivationsfaktorer for idræt på tværs af specifikke aktiviteter. Børn og voksne har svaret på forskellige spørgsmål om motivationsfaktorer, og derfor præsenteres resultaterne separat.

For gadeidrætsaktive børn er det vigtigste ganske enkelt at have det sjovt, hvilket 95 pct. af de gadeidrætsaktive betegner som meget vigtigt. Dernæst kommer at være sammen med venner, som 86 pct. finder meget vigtigt. Motivationsfaktorerne 'at blive bedre til min sport/motion', 'at mine trænere er dygtige' samt 'at holde mig i form' betegnes at lidt færre som meget vigtigt (72-60 pct.). Endelig viser deltagelse i konkurrencer (som 38 pct. finder meget vigtigt) og at vinde (24 pct.) sig som de mindst udbredte motivationsfaktorer blandt de adspurgte gadeidrætsaktive børn.

Figur 12: Motivationsfaktorer blandt gadeidrætsaktive børn

Figuren viser motiver for idrætsdeltagelse blandt gadeidrætsaktive børn (n=743).

De eneste markante forskelle mellem gadeidrætsaktive piger og drenge motivationsfaktorer knytter sig til deltagelse i konkurrencer og det at vinde, som begge vurderes som meget vigtigt af godt 10 procentpoint flere drenge end piger. Heller ikke når man sammenligner de gadeidrætsaktive børn med øvrige aktive børn er der de store forskelle at spore. Eneste nævneværdige forskel drejer sig om motivationsfaktoren at være sammen med venner, som vurderes som meget vigtigt af 7 procentpoint flere blandt gadeidrætsaktive børn (86 pct.) i forhold til øvrige aktive børn (79 pct.).

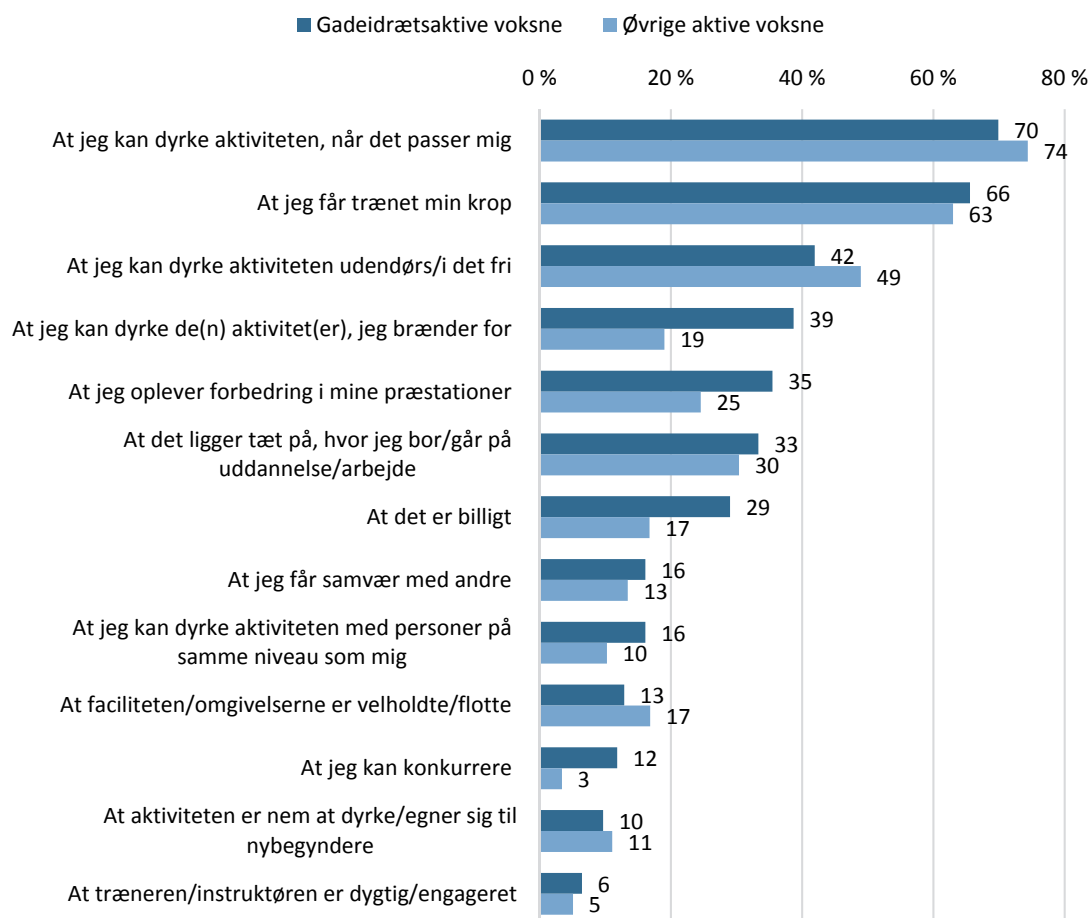
Spørgsmålet om motivationsfaktorer er til voksne stillet med mulighed for at vælge op til tre motivationsfaktorer for hver organisatorisk regi, man som idrætsaktiv indgår i. Da de gadeidrætsaktive voksne er aktive inden for væsentligt forskellige flere idrætsaktiviteter end øvrige aktive voksne, indgår de også typisk i flere forskellige organisatoriske rammer og vil derfor overordnet kunne angive flere forskellige motivationsfaktorer. For ikke unødigt at besværliggøre sammenligningen mellem gadeidrætsaktive voksne og øvrige aktive,

tager nedenstående figur udelukkende udgangspunkt i aktiviteter, som finder sted selvorganiseret på egen hånd. Som beskrevet tidligere i denne delrapport er 90 pct. af alle gadeidrætsaktive voksne aktive selvorganiseret.

En fordel ved at dyrke selvorganiseret sport/motion er, at man selv bestemmer tid og sted for sine aktiviteter. Blandt både gadeidrætsaktive voksne (70 pct.) og øvrige selvorganiserede aktive voksne (74 pct.) er den mest udbredte motivationsfaktor, 'at jeg kan dyrke aktiviteten, når det passer mig'. Næstmest udbredte motivationsfaktor er 'at jeg får trænet min krop', som 66 pct. af de gadeidrætsaktive voksne tilslutter sig, mens det gælder 63 pct. af de øvrige selvorganiserede aktive voksne. At kunne dyrke aktiviteten udendørs/i det fri ser lige under halvdelen af de gadeidrætsaktive (42 pct.) og øvrige aktive voksne (49 pct.) som en af de tre vigtigste motivationsfaktorer for deres selvorganiserede aktiviteter. På de tre mest udbredte motivationsfaktorer er forskellene mellem gadeidrætsaktive voksne og øvrige selvorganiseret aktive voksne således relativt små.

Mere markante forskelle er der til gengæld på de følgende motivationsfaktorer, som væsentligt flere gadeidrætsaktive voksne end øvrige selvorganiserede aktive voksne lægger vægt på. Det drejer sig om at kunne dyrke de(n) aktivitet(er), man brænder for (som 39 pct. af de gadeidrætsaktive voksne angiver mod 19 pct. af de øvrige selvorganiserede aktive voksne) og at opleve forbedringer i sine præstationer (35 pct. mod 25 pct.).

Figur 13: Motivationsfaktorer blandt gadeidrætsaktive voksne og øvrige aktive voksne

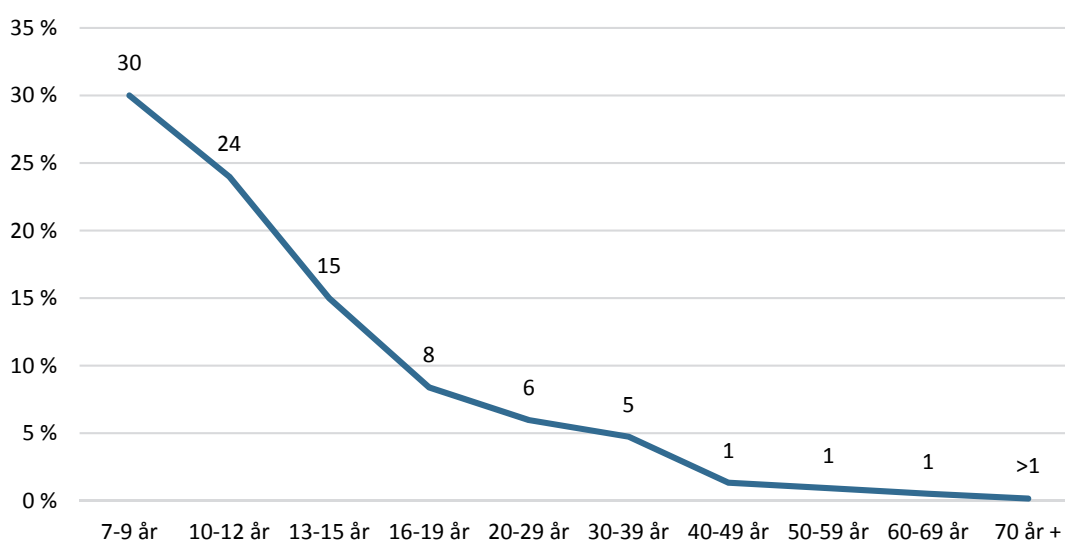
Figuren viser motiver for idrætsdeltagelse blandt gadeidrætsaktive voksne og øvrige aktive voksne (n gadeidrætsaktive voksne=93, n øvrige aktive voksne=2.202).

Afrunding

Baseret på de gadeidrætter, der indgår i spørgeskemaet til undersøgelsen 'Danskernes motions- og sportsvaner 2016'⁸, ser denne delrapport nærmere på, hvor meget og hvordan børn og voksne er aktive med gadeidræt i Danmark.

Deltagelsen i gadeidrætsaktiviteter falder meget markant med alderen. Fra tre ud af ti gadeidrætsaktive blandt de 7- til 9-årige, som især løber på løbehjul, til mellem 8 og 15 pct. gadeidrætsaktive i teenageårene, hvor rulleskøjter og skateboard er mere populære, og endelig til en meget lav deltagelse i gadeidrætsaktiviteter (næsten udelukkende rulleskøjter) i voksenalderen.

Figur 14: Gadeidrætsaktive i forskellige aldersgrupper

Figuren viser andelen aktive inden for minimum én gadeidrætsaktivitet, fordelt på aldersgrupper (n (7 til 15 år)=3.221, n (16 år+)=3.914).

Tilbøjeligheden til at dyrke gadeidræt er lidt større i de større byer og Region Hovedstaden, både blandt børn og voksne. Til gengæld er der ikke nogen forskel i gadeidrætsdeltagelsen mellem børn med danske forældre og børn med forældre født uden for Danmark eller Europa. Der er ellers en generel tendens til at børn af forældre med ikke-europæisk baggrund sjældnere er idrætsaktive end børn af danske forældre (Pilgaard & Rask 2016:32).

Gadeidrætsaktiviteter lader altså til at have en tiltrækning og udbredelse blandt børn på tværs af den oprindelse, som de fleste andre idrætsaktiviteter ikke kan måle sig med. Flere andre undersøgelser bekræfter, at gadeidræt kan noget særligt i forhold til børn og unge med anden etnisk baggrund end dansk (Ibsen et al. 2012; Ibsen & Fehsenfeld 2013), og data på gadeidrætsaktive i undersøgelsen af 'Danskernes motions- og sportsvaner 2016' lader til at bekræfte det integrationsmæssige potentiale i gadeidrætsaktiviteterne.

⁸ Det drejer sig om rulleskøjter, skateboard, parkour, løbehjul og BMX blandt børn, og rulleskøjter, skateboard og parkour blandt voksne.

Gadeidræt foregår på gaden. Det kan virke som en banal konstatering, men med det seneste årtis markante stigning i antallet af særlige faciliteter til gadeidræt, såsom parkouranlæg og baner til skateboard og rulleskøjter, er det alligevel bemærkelsesværdigt, at veje, gader og fortove bliver benyttet til gadeidræt af dobbelt så mange gadeidrætsaktive i forhold til de specialbyggede anlæg og faciliteter.

At gadeidrættens aktiviteter og mange udøvere kun i begrænset grad lader sig indfange af de særlige anlæg understreger aktiviteterernes særlige ubegrænsede og uformelle præg. Det samme gør det faktum, at kun hvert tiende gadeidrætsaktive barn dyrker gadeidræt i regi af en klub eller forening. Her skiller parkour sig dog ud som en lidt oftere foreningsorganiseret aktivitet. Det overvejende indtryk er dog, at gadeidræt i sin grundform, og for hovedpartens af de aktive deri, foregår i offentlige byrum, hvor og hvornår det lige passer den enkelte. Som sådan kan gadeidræt ses indbegrebet af den fleksible og selvorganiserede tilgang til at dyrke sport og motion, som vinder frem i en tid, hvor adgangskrav, medlemskab og faste træningstider for mange, især teenagere og unge voksne, opfattes som begrænsende. I den sammenhæng kunne man forestille sig, at gadeidræt kunne få en endnu højere deltagelse end de nuværende 5 til 8 pct. i aldersgrupperne fra 16 til 39 år.

De gadeidrætsaktive børn og voksne dyrker ofte en lang række andre aktiviteter ved siden af deres gadeidræt. Eksempelvis dyrker over halvdelen af de gadeidrætsaktive voksne løb og styrketræning, og næsten halvdelen af de gadeidrætsaktive børn er aktive med svømning og fodbold. Det betyder samtidig, at en stor del af de gadeidrætsaktive børn (79 pct.) har berøring med foreningsidræt, selv om det altså sjældent er gadeidrætterne, der er anledningen dertil. Undersøgelsen finder altså ikke nogen udpræget tendens til, at gadeidræt er alternativet for børn, der ikke føler sig til rette i foreningsfællesskaber. Analyserne peger i stedet på, at en stor del af de gadeidrætsaktive børn håndterer at være aktive inden for en lang række forskellige aktiviteter, hvor gadeidræt ofte indgår som et selvorganiseret element, der er nemt at finde tid og plads til, mellem mere fastlagte foreningsaktiviteter.

For børn er den primære motivationsfaktor, når de dyrker gadeidræt, at det skal være sjovt. Også dette kan forekomme som en banal og meget lidt overraskende erkendelse, da det at have det sjovt er den primære motivationsfaktor for børn, uanset hvilken aktivitet der er tale om. Mere interessant er det derfor at se på de mindst udbredte motivationsfaktorer blandt gadeidrætsaktive børn, som går på konkurrencedeltagelse og det at vinde. Den tilgang til gadeidræt, som børnene i undersøgelsen giver udtryk for, ligger således også i forlængelse af billedet af gadeidræt som i sin grundform er uden faste regler og rammer.

Litteratur

Butler, N. (2017). FIRS call for skateboarding communities to be "involved" in Olympic preparations. *Inside the games newsletter*. Tilgængelig på: <http://www.insidethegames.biz/articles/1046543/firs-call-for-skateboarding-communities-to-be-involved-in-olympic-preparations>

Larsen, S. H., L. S. Petersen, B. Ibsen & I. Hasani (2015). *Parkourfaciliteter i Danmark*. Tilgængelig på: http://iob.sdu.dk/Movements2015_10.pdf

Morgan, L. (2017). Denmark add voice to opposition of FIG's move into parkour. *Inside the games newsletter*. Tilgængelig på: <http://www.insidethegames.biz/articles/1051013/denmark-add-voice-to-opposition-of-figs-move-into-parkour>

Parkour UK (2017). *Parkour UK issues further letter to Fédération Internationale de Gymnastique (FIG) re: The encroachment and misappropriation of Parkour/Freerunning*. Tilgængelig på: <http://parkour.uk/parkour-uk-issues-further-letter-to-federation-internationale-de-gymnastique-fig-re-the-encroachment-and-misappropriation-of-parkourfreerunning/>

Pilgaard, M. & S. Rask (2016). *Danskernes motions- og sportsvaner 2016*. Tilgængelig på: <http://www.idan.dk/vidensbank/downloads/danskernes-motions-og-sportsvaner-2016/9a94e44b-4cf5-4fbe-ac89-a696011583d5>

Villumsen, B. (2017). Organisering af de uorganiserede? *Skateboard.dk*. Tilgængelig på: <http://www.skateboard.dk/index.php/artikler/1280-hvad-vil-de-egentligt>

Ibsen, B., Fehsenfeld, M., Nielsen, L.B., Boye, A.M., Malling, R., Andersen, L.G., Jørgensen, I.M.L., Davidsen, R. & Sørensen, L. (2012). *Idræt i udsatte boligområder*. Odense: Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund. Tilgængelig på: <http://www.sdu.dk/cisc>

Ibsen, B. & M. Fehsenfeld (2013). Tilgængelighed til idræt for børn i udsatte boligområder. *Forum for Idræt - Bevægelse i rum og rammer*. Odense: Syddansk Universitetsforlag.

Bilag 1: Øvrige aktiviteter med gadeidrætspræg

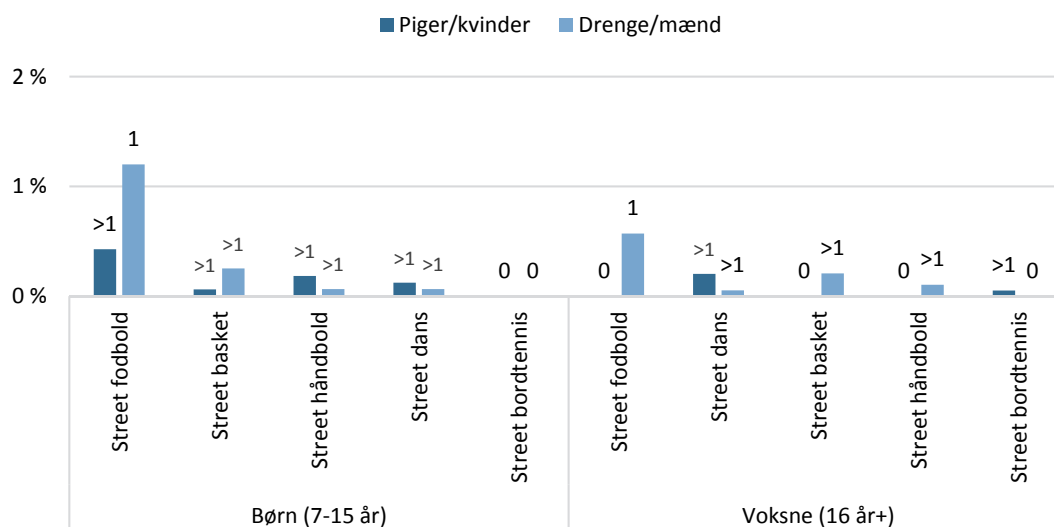
Ud over de i figur 5 omtalte gadeidrætsaktiviteter findes en række andre idrætsaktiviteter, som kan dyrkes i såkaldte 'gadeidrætsversioner'. Det drejer sig eksempelvis om aktiviteter som basketball, fodbold og håndbold, som kan dyrkes 'på gaden' som streetbasket, streetfodbold eller streethåndbold.

De enkelte aktiviteter kan igen udfoldes i forskellige versioner fra helt uformelt spil 'på gaden' til nogle meget institutionaliserede street versioner som eksempelvis 4 mod 4 streetfodbold i en indrammet bane eller panna-fodbold, som foregår 1 mod 1 i særlige små bure med en bestemt målstørrelse. Sådanne detaljer er ikke beskrevet i undersøgelsen af danskernes motions- og sportsvaner, hvor oplysningerne er begrænset til, hvor respondenterne har dyrket aktiviteterne. Eksempelvis kan respondenterne angive at spille fodbold på en regulær fodboldbane og/eller 'på gader, veje, fortove og lign.', 'i haven' eller 'i byens parker'. Således er der mulighed for at nuancere beskrivelsen af deltagelse i overordnede gadeidrætsaktiviteter med et detaljeret blik på, hvor mange børn og voksne danskere der dyrker visse andre aktiviteter på veje/gader i byen eller i byens parker.

Meget få børn og voksne danskere giver dog udtryk for inden for det seneste år regelmæssigt at have dyrket aktiviteterne fodbold, basketball, håndbold, dans eller bordtennis i det offentlige byrum. Andelen af aktiven inden for street-variationen af disse aktiviteter ligger under 1 pct. med undtagelse af streetfodbold (fodbold dyrket på veje/gader i byen eller i byens parker), som 1 pct. af drengene mellem 7 og 15 år og lige knap 1 pct. af mændene over 16 år har angivet.

Streetdans indgår i figuren herunder og har ligeledes meget lave deltagerandele. Det skal dog nævnes, at streetdans kan opfattes som en særlig variation af dans, hvor 'street' i højere grad er udtryk for stilen end for, hvor dansen finder sted. Alene at se på, hvor mange der reelt danser på veje/gader i byen eller i byens parker, er derfor ikke nødvendigvis retvisende for udbredelsen af streetdans.

Figur 15: Øvrige street-aktiviteter blandt børn og voksne

Figuren viser andelen aktive inden for de forskellige aktiviteter, som dyrker aktiviteterne på veje/gader i byen eller i byens parker, fordelt på børn og voksne samt køn (n børn = 3.221, n voksne = 3.914).

I en sammenligning mellem den ovenstående figur 15 og figur 5 i selve rapporten fremgår det tydeligt, hvordan 'street-variationerne' af traditionelle sportsgrene som fodbold, basketball og håndbold spiller en meget lille rolle i forhold til de centrale gadeidrætsaktiviteter: Rulleskøjter, skateboard, løbehjul, parkour og BMX. Derfor beskæftiger denne delrapport sig udelukkende med de centrale gadeidrætsaktiviteter og de børn og voksne danskere, der dyrker disse aktiviteter. Når delrapporten beskriver 'gadeidrætsaktiviteterne' under ét eller analyser 'de gadeidrætsaktive', er det altså med reference til disse fem aktiviteter og til de børn og voksne, der inden for det forgangne år regelmæssigt har dyrket én eller flere af disse.

Bilag 2: Kommunetyper

Inddelingen af kommuner i kommunetyper er baseret på metoden fra rapporten 'Fremtidens frivillige foreningsliv i idrætten' (Laub, 2012: 102). De fem kommunetyper, og fordelingen af de enkelte kommuner, er således:

- **Storbykommuner** er kommuner, hvori der ligger en by med over 50.000 indbyggere. Bemærk at Tårnby og Gentofte er talt med som storbykommuner, fordi de er bymæssigt forbundet med København. *De 12 storbykommuner er: Esbjerg, Frederiksberg, Gentofte, Horsens, Kolding, København, Odense, Randers, Tårnby, Vejle, Aalborg og Aarhus.*
- **Vestegnskommuner** er kommuner, der er dækket af Københavns Vestegns Politi og/eller af regionalavisen Vestegnens dækningsområde. *De 13 vestegnskommuner er: Albertslund, Ballerup, Brøndby, Gladsaxe, Glostrup, Greve, Herlev, Hvidovre, Høje-Taastrup, Ishøj, Rødovre, Solrød og Vallensbæk.*
- **Udkantskommuner** er kommuner, hvis største by har færre end 30.000 indbyggere, og som ligger mere end 40 km. fra nærmeste stærke geografiske center (byer med over 40.000 arbejdspladser, og som har flere indpendlere end udpendlere) og mere end 30 km. fra det nærmeste geografiske center i øvrigt (kommuner med mindst 10.000 arbejdspladser med flere indpendlere end udpendlere). *De 20 udkantskommuner er: Bornholm, Haderslev, Kalundborg, Langeland, Lemvig, Lolland, Læsø, Norddjurs, Odsherred, Rebild, Samsø, Struer, Svendborg, Sønderborg, Thisted, Tønder, Varde, Vejen, Vordingborg og Ærø.*
- **Provinsbykommuner** er kommuner, hvori der ligger en eller flere byer med over 20.000 indbyggere (men altså ikke over 50.000 indbyggere). Bemærk at byer, der passer i denne kategori men også passer på definitionen af vestegns- eller udkantskommuner (se ovenfor) er talt med som vestegns- eller udkantskommuner og ikke som provinsbykommuner. *De 12 provinsbykommuner er: Fredericia, Helsingør, Herring, Hillerød, Holstebro, Hørsholm, Køge, Næstved, Roskilde, Silkeborg, Slagelse og Viborg.*
- **Mindre by- og landkommuner** er kommuner, hvor der ikke ligger en by med over 20.000 indbyggere, som samtidig ikke er udkants- eller vestegnskommuner. *De 40 mindre by- og landkommuner er: Allerød, Assens, Billund, Nordfyn, Brønderslev, Dragør, Egedal, Fanø, Favrskov, Faxe, Frederikshavn, Frederikssund, Halsnæs, Furesø, Faaborg-Midtfyn, Gribskov, Guldborgsund, Hedensted, Hjørring, Holbæk, Ikast-Brande, Jammerbugt, Kerteminde, Lejre, Lyngby-Taarbæk, Mariagerfjord, Middelfart, Morsø, Nyborg, Odder, Ringkøbing-Skjern, Ringsted, Rudersdal, Skanderborg, Skive, Sorø, Stevn, Syddjurs, Vesthimmerland og Aabenraa.*

